

Justyna Miecznikowska-Jerzak

Słowa kluczowe: Austria, partie polityczne, manifesty wyborcze, ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, transformacja energetyczna

Celem artykułu jest identyfikacja stanowisk pięciu głównych austriackich partii parlamentarnych wobec ochrony środowiska, transformacji energetycznej oraz łagodzenia zmian klimatycznych. Za interesujące uznano zbadanie, czy tematyka ochrony środowiska była obecna w międzypartyjnej rywalizacji w Austrii jeszcze przed przyjęciem przez Unię Europejską wiążących celów klimatycznych wynikających z wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu. Przyjęta hipoteza badawcza zakłada, że polityka środowiskowa jest tematem, wokół którego coraz mocniej pozycjonują się ugrupowania polityczne w Austrii. Sukcesywnie, na przestrzeni lat wzrasta ilość miejsca przeznaczanego w manifestach wyborczych austriackich partii na ochronę środowiska i klimatu oraz transformację energetyczną, dowodząc znaczenia tych tematów.

W artykule przeprowadzono analizę ilościową manifestów wyborczych do Rady Narodowej najważniejszych austriackich partii politycznych z trzech elekcji parlamentarnych z lat 2013-2019. Ponadto dokonano analizy jakościowej programów wyborczych z 2019 r., jeszcze z okresu poprzedzającego przyjęcie przez Unię zobowiązania osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Programy wyborcze austriackich ugrupowań badano pod kątem zmienności bądź stałości treści związanych z zieloną transformacją (w takich obszarach jak: walka ze zmianami klimatycznymi, dekarbonizacja, przechodzenie na odnawialne źródła energii, wzrost efektywności energetycznej), szukając podobieństw i różnic występujących między partiami politycznymi.

Adam Romejko

Słowa kluczowe: Austria, energia odnawialna, Leonore Gewessler, Zieloni

Współcześnie ważne znaczenie ma ekologia, w tym energetyka oparta na źródłach odnawialnych. Nie brakuje organizacji społecznych i politycznych, które zajmują się tą tematyką. Należy do nich partia Zielonych, działająca od kilku dekad w Austrii. Celem przedłożonego artykułu jest zaprezentowanie zaangażowania Zielonych we wdrażanie w Austrii energii odnawialnej. Hipotezą badawczą artykułu jest twierdzenie, że Zieloni w kwestii energii odnawialnej wyróżniają się na tle innych ugrupowań partyjnych w Austrii.

W celu zweryfikowania hipotezy postawiono następujące pytania badawcze: 1. Jak prezentują się dzieje austriackich Zielonych? 2. W jaki sposób Zieloni weszli do polityki? 3. Jakie idee dotyczące energii odnawialnej zawierają się w programach wyborczych Zielonych? 4. W jaki sposób wciela się je w życie codzienne od momentu wejścia Zielonych w koalicję rządową z ludowcami? 5. Jaka rolę odgrywa w tym procesie minister Leonore Gewessler? 6. Na jakie słabości polityki ekologicznej Zielonych można wskazać? Przygotowując artykuł, wykorzystano metody typowe dla badań politologicznych, w tym analizę instytucjonalno-prawną oraz metodę historyczną.

Podsumowując, można stwierdzić, że jako partia opozycyjna Zieloni swobodnie przedstawiali idee dotyczące energii odnawialnej. Z wejściem do rządu wiąże się z jednej strony możliwość wcielenia pomysłów w życie, z drugiej konieczność zmierzenia się z aktualnie panującą sytuacją. W wyniku „politycznego urealnienia” Zieloni poświęcili dotychczas promowane zasady, w tym demokrację oddolną oraz zgodzili się na znaczną ingerencję w środowisko naturalne. Ostatnia kwestia związana jest z budowaniem instalacji niezbędnych do produkowania i magazynowania energii odnawialnej na przemysłową skalę.

Magdalena Żakowska

Słowa kluczowe: Austria, Rosja, kryzys, dyskurs prasowy, 2022

Celem artykułu jest dokonanie analizy dyskursu medialnego w Austrii, związanego nade wszystko z prasą opiniotwórczą, dotyczącego kryzysu w relacjach z Federacją Rosyjską po 2022 r. oraz jego politycznych i gospodarczych konsekwencji. Autorka postawiła dwie hipotezy badawcze: 1) Wspomniany dyskurs odwołuje się do zakorzenionego w Austrii wizerunku własnego państwa jako kraju małego, neutralnego i będącego częścią UE. 2) W zależności od tego, który z trzech wspomnianych wizerunków dominuje w poszczególnych narracjach, w korelacji z nim odmiennej kontekstualizacji ulegają zagadnienia związane z Rosją, w tym z rosyjskim zagrożeniem.

W artykule zastosowano dwie główne metody badawcze: analizę treści przekazów medialnych z wykorzystaniem funkcji wyszukiwania i wyodrębniania słów kluczowych, a także krytyczną analizę wspomnianego dyskursu (okres objęty badaniem: luty 2022-grudzień 2023; wybrane tytuły związane z prasą opiniotwórczą: „Der Standard”, „Kurier”, „Die Presse”).

Autorka formułuje następujące wnioski: 1) Istnieje korelacja między odwołaniami do Drugiej Republiki jako państwa małego a tendencją do tematyzowania kryzysu związanego z Rosją w kategoriach gospodarczego przetrwania, zwłaszcza zaś do ekonomicznego

pozycjonowania Austrii w bardziej pesymistyczny sposób niż wynikałoby to z obiektywnych przesłanek. 2) W prasie opiniotwórczej istnieje konsensus w kwestii negatywnej oceny działań Kremla związanych z łamaniem prawa w relacjach międzynarodowych. 3) Austriacki dyskurs medialny mierzy się z pytaniami o bilans wieloletnich bliskich relacji Austrii z Rosją. Oscyluje on na kontinuum narracyjnym wyjaśnianie–wytykanie błędów. Pierwsza z postaw uwidacznia się w narracjach poświęconych specyficznemu międzynarodowemu statusowi Austrii (wieczysta neutralność, rola mediatora), druga zaś w tych, które zawierają odwołania do kraju naddunajskiego jako części UE.

Aleksandra Kruk

Słowa kluczowe: Austria, konferencje międzynarodowe, Sebastian Kurz, Katrin Kneissl, Alexander Schallenberg

W artykule podjęto próbę przeanalizowania, w jaki sposób interesy i cele Austrii były prezentowane na Monachijskich Konferencjach Bezpieczeństwa – dorocznych spotkaniach, w porównaniu ze spotkaniami WEF w Davos, które organizowane są od lat 60. XX wieku w celu dyskusji o polityce międzynarodowej .

Aktywność dyplomatyczna Austrii podczas Monachijskich Konferencji Bezpieczeństwa była uwarunkowana przez status państwa neutralnego, małego i stabilnego w polityce międzynarodowej. Politycy Austrii aktywnie uczestniczyli w formatach konferencji, prezentując interesy i cele polityczne Austrii wynikające z aktualnych wyzwań, m. in wojny rosyjsko-ukraińskiej, kryzysu migracyjnego. W artykule zbadano aktywność czołowych polityków Austrii, przez pryzmat pozycji i percepcji Austrii na arenie międzynarodowej oraz analizowano dyskurs Austrii podczas Monachijskich Konferencji Bezpieczeństwa po 2015 r.

Autorka artykułu postanowiła zweryfikować hipotezę, że retoryka prezentowana na spotkaniach monachijskich była spójna z deklarowaną i realizowaną polityką władz austriackich na innych forach międzynarodowych. Druga hipoteza zakładała, że choć udział w Monachijskich Konferencjach Bezpieczeństwa miał na celu wzmocnienie pozytywnego wizerunku Austrii na arenie międzynarodowej, to był krytykowany, zwłaszcza w odniesieniu do polityki Austrii wobec Rosji.

Wykorzystano metodę analizy dokumentów strategicznych i dyskursu polityków na Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa po 2015 roku. Ponadto analiza kontekstowa

okazała się przydatna do zidentyfikowania tła i sytuacji, w jakiej austriaccy politycy prezentowali swoje stanowiska w sprawie polityki bezpieczeństwa.

Agnieszka Kisztelińska-Wegrzyńska

Słowa kluczowe: Austria, patriotyzm, tożsamość, globalizacja, neutralność, Europa Środkowa

W artykule zastosowano metodę biograficzną w celu oceny postawy patriotycznej Brunona Kreisky'ego, wybitnego austriackiego przywódcy, dyplomaty i polityka, przez analizę jego poglądów i działalności politycznej. Autorka bada więź emocjonalną Kreisky'ego z Austrią i jego rolę w kształtowaniu austriackiej tożsamości narodowej w ramach patriotyzmu. Będąc orędownikiem wartości demokratycznych, Kreisky przejawiał silne przywiązanie do ideałów równości, sprawiedliwości społecznej i praw człowieka. Jego decyzje polityczne często motywowane były troską o dobro narodu i potrzebą zbudowania silnej wspólnoty. Kreisky był jednym z pierwszych europejskich przywódców, który dostrzegł postępującą globalizację i znaczenie współpracy międzynarodowej. Wykazywał się nowatorskim podejściem do dyplomacji promując dialog jako sposób rozwiązywania sporów i aktywnie uczestnicząc w negocjacjach międzynarodowych.

Omówiono kluczowe wydarzenia w karierze politycznej Kreisky'ego, w tym negocjacje w sprawie Traktatu Państwowego, sformułowanie austriackiej polityki neutralności oraz inicjatywy mające na celu poprawę pozycji Austrii w organizacjach międzynarodowych. Analizie poddano także jego stosunek do kwestii społecznych, będący wyrazem zaangażowania w budowę demokratycznego społeczeństwa. Wnioski ukazują Kreisky'ego jako przywódcę, który ukształtował tożsamość narodową Austrii, a także dyplomatę wywierającego znaczący wpływ na sprawy światowe. Jego dziedzictwo stanowi źródło inspiracji dla dzisiejszych elit dążących do znalezienia równowagi pomiędzy wartościami narodowymi a globalną perspektywą współpracy międzynarodowej.

Janusz Węc

Słowa kluczowe: reforma traktatowa UE, system instytucjonalny UE, aksjologia UE, wzmocniona współpraca w UE, budżet roczny i wieloletni UE, procedury rewizji traktatów

Celem badawczym artykułu jest przeprowadzenie analizy porównawczej propozycji Parlamentu Europejskiego z dnia 22 listopada 2023 r. oraz francusko-niemieckiej grupy

roboczej z dnia 18 września tego samego roku w sprawie reformy traktatu Unii Europejskiej. Autor przedstawia hipotezę badawczą opartą na przekonaniu, że propozycja zwołania nowej konferencji międzyrządowej jest zarówno przedwczesna, jak i opiera się na podejściu taktycznym podobnym do stanowiska Niemiec i Francji podczas konwencji w sprawie przyszłości Europy (2002-2003) oraz konferencji międzyrządowej (2003-2004), wskazuje też, że przyszłe rozszerzenie UE o przypuszczalnie dziewięć nowych państw członkowskich będzie wymagało znaczących reform. Na tej podstawie autor formułuje dwa pytania badawcze. Po pierwsze, które propozycje Parlamentu Europejskiego i francusko-niemieckiej grupy roboczej ds. zmiany traktatów UE były najbardziej skrajne i z jakich powodów? Po drugie, które kraje członkowskie UE prawdopodobnie najbardziej skorzystają na tych zmianach i dlaczego?

Beata Molo

Słowa kluczowe: Niemcy, Rosja, polityka energetyczna, *Zeitenwende*

Celem artykułu jest analiza i wyjaśnienie zmian w polityce energetycznej RFN będących rezultatem decyzji rządu federalnego, a w jego ramach Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Ochrony Klimatu (*Bundesministerium für Wirtschaft und Klimaschutz, BMWK*), w związku z pełnoskalową agresją Rosji na Ukrainie. Autorka ogranicza się do zaprezentowania działań mających na celu zapewnienie dostaw gazu ziemnego, ropy naftowej oraz, w mniejszym zakresie, węgla kamiennego, alternatywnych wobec źródeł rosyjskich, a służących długookresowo osiągnięciu niezależności energetycznej RFN od Rosji. W tym kontekście uwzględnia również kwestię rozwoju odnawialnych źródeł energii i wodoru.

Postawiono następujące pytania badawcze: W jaki sposób pełnoskalowa wojna na Ukrainie zmieniła politykę energetyczną Niemiec i czy są to zmiany długotrwałe? Jakie działania zostały podjęte, aby możliwe stało się uniezależnienie Niemiec od importu surowców energetycznych, zwłaszcza gazu ziemnego, z Rosji?

Realizacji celu badawczego i odpowiedzi na pytania badawcze służyło zastosowanie metody analizy zawartości, analizy porównawczej oraz elementów metody decyzyjnej. Zapoznano się z materiałami źródłowymi, opracowaniami, raportami i materiałami prasowymi.

Marcin Koczan

Słowa kluczowe: Niemcy, Rosja, gaz ziemny, kryzys energetyczny, współpraca

Celem artykułu jest zdiagnozowanie podstaw niemiecko-rosyjskiej współpracy w sektorze gazu ziemnego i weryfikacji modelu współpracy po 2022 r. Tekst podzielony jest na trzy zasadnicze części odnoszące się do: 1. znaczenia Rosji jako dostawcy gazu ziemnego na europejski rynek przed 2022 r., 2. działań Rosji zmierzających do pogłębienia kryzysu energetycznego w Unii Europejskiej w 2021 r., 3. opisu działań niemieckich władz zmierzających do łagodzenia skutków kryzysu energetycznego w 2021 r. i redefinicji *Ostpolitik* w kontekście rosyjskiej agresji na Ukrainę w lutym 2022 r.

Artykuł w istotnej części odnosi się do wydarzeń międzynarodowych z nieodległej przeszłości. Ich bieżącą charakterystykę znaleźć można w tekstach analityczno-eksperckich polskich think tanków takich jak: Ośrodek Studiów Wschodnich, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej czy Polski Instytut Spraw Międzynarodowych. Brak jest jednak wystarczającej liczby artykułów naukowych opisujących redefinicję niemiecko-rosyjskiego modelu współpracy w sektorze gazowym czy redefinicję *Ostpolitik* w kontekście rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Artykuł jest próbą zmiany tego stanu rzeczy i głosem w dyskusji nad rewizją niemieckiej polityki współpracy z Rosją w sektorze gazowym.

Autor stara się odpowiedzieć na pytanie, jak znaczącym dostawcą gazu ziemnego na rynek europejski była Rosja przed 2022 r.? Czy i z jakich powodów Niemcy budowały strategiczne partnerstwo w sektorze gazowym z Rosją? Jakie są konsekwencje rosyjskich działań dla niemieckiego sektora gazowego? Czy odejście od strategicznego partnerstwa z Rosją w sektorze energetycznym będzie miało trwały charakter?

Podstawową metodą badawczą przyjętą w artykule jest krytyczna analiza zgromadzonych materiałów, uzupełniona metodą prognozowania, metodą porównawczą i analizy systemowej.

Łukasz Wojcieszak

Słowa kluczowe: gaz ziemny Rosja eksport sankcje

Celem artykułu jest przedstawienie najważniejszych kierunków eksportu rosyjskiego gazu ziemnego w latach 2022–2024, a więc w warunkach ograniczeń wywołanych sankcjami oraz rezygnacją wielu państw ze współpracy z Rosją.

Pozytywnie zweryfikowana została teza, iż w przyszłości Rosja będzie starała się rozwijać infrastrukturę służącą do transportu LNG, jednak aktywność ta będzie hamowana przez USA,

czołowego producenta gazu z łupków. Pomimo licznych sankcji mających zaszkodzić rosyjskiej gospodarce, a szczególnie jej sektorowi energetycznemu, Rosja w dalszym ciągu czerpie korzyści z handlu gazem ziemnym, także w postaci LNG, co umożliwia m.in. pokrywanie wydatków wojennych. Obecnie rosyjski gaz jest przesyłany nie tylko do państw Zachodniej Europy (w postaci skroplonej), ale również za pomocą rurociągów do takich odbiorców jak m.in. Turcja, Chiny oraz państwa byłego ZSRR. Rosja zdołała zrekompensować spadek sprzedaży gazu do Europy głównie za sprawą wyższych cen surowców energetycznych. Warto również zadać pytanie o aktualne i przyszłe kierunki eksportu rosyjskiego gazu ziemnego, a także o wpływ sankcji USA na rozwój eksportu rosyjskiego gazu.

Sankcje nakładane przez USA przyczyniły się do zmniejszenia możliwości eksportowych Rosji, spowalniając rozwój LNG, co zaszkodziło przede wszystkim transportowi m.in. przez obszar Arktyki.